
**Εκπαίδευση και Κατάρτιση στο
Σχολικό Σύστημα:
Διακρίσεις-Ανισότητες - Αδιέξοδα**

Δρ. Δήμητρα Μπεχλικούδη

Διαπιστώσεις

- Αποδυνάμωση της έννοιας της Παιδείας (Απίστευτη και όμως αληθινή (!) εισήγηση Συμβούλων του Υπουργείου :η λογοτεχνία να μην είναι πανελλαδικά εξεταζόμενο μάθημα σε όλες τις κατευθύνσεις-προσανατολισμούς-ευτυχώς απεσύρθη)
 - Απίσχυση της ανθρωπιστικής διάστασης της Εκπαίδευσης
 - «Διγλωσσία» στις προτεραιότητες

 - Πώς θα «εστιάσουμε στην ποιότητα»;
 - Πώς θα έχουν «οι σπουδές και το σύνολο των δεξιοτήτων που αποκτά το άτομο σε όλα τα στάδια της εκπαιδευτικής του διαδρομής μεγαλύτερη συνάφεια με την αγορά εργασίας;
-

Ποιες δεξιότητες προωθεί το σημερινό σχολείο;

- Εξακολουθεί να προωθεί τη δεξιότητα της αποστήθισης;
 - Εξακολουθεί να βασίζεται στην ύπαρξη του ενός βιβλίου;
 - Εξοικειώνονται οι εκπαιδευόμενοι με τη διαδικασία της σύγκρισης;
 - Μαθαίνουν επαρκώς και είναι σε θέση να εκφραστούν σε γραπτό λόγο;
 - Μπορούν να κατανοήσουν κάτι περισσότερο σύνθετο και απαιτητικό;
 - Είναι σε θέση να κατανοήσουν και να ακολουθήσουν π.χ. τεχνικές οδηγίες;
-

-
- Πώς τους προετοιμάζει το σχολικό σύστημα να λειτουργήσουν «αύριο» σε ένα πιο απαιτητικό περιβάλλον π.χ. στο εργασιακό;
 - Πόσο ασκούνται οι εκπαιδευόμενοι στο σημερινό σχολείο σε δραστηριότητες που τους ενισχύουν την αυτοεκτίμηση, τους προσφέρουν κίνητρα για μάθηση και αγάπη για τη γνώση και μέσα σε ποιο αξιακό σύστημα (ποιες είναι οι κυρίαρχες αξίες);
 - Σε ποιο βαθμό προωθούνται δεξιότητες για ακρόαση, επικοινωνία, ομαδικότητα, οργάνωση, συνεργασία, επίλυση προβλημάτων, αυτονομία, μεθοδολογία διερεύνησης, κριτική και δημιουργική σκέψη;
 - Το σχολείο αποτελεί πόλο έλξης; Δυστυχώς, όχι! (Δυσαρέσκεια - αρνητική κριτική-καταλήψεις-καταστροφές)
-

Εκπαίδευση και Κατάρτιση: «Τοπίο στην ομίχλη»...

- Έπειτα από τόσες φιλόδοξες εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις, υπάρχουν αξιόπιστες μελέτες και έρευνα σχετικά με το τι επετεύχθη και που βρισκόμαστε σήμερα;
 - Η τεχνική εκπαίδευση γενικευτικά θεωρείται κατάρτιση. Είναι;
 - Ποιος είναι ο κυρίαρχος σχολικός λόγος για την κατάρτιση σήμερα: «...Μήπως είναι καλύτερα ο μικρός να πάει στο τεχνικό;» ή «το παιδί δεν “τραβάει”...»
-

Γενικά Λύκεια – ΕΠΑ.Λ

- Στην τρέχουσα κοινωνική αντίληψη υπάρχουν ως Σχολεία δύο ταχυτήτων
 - Οι διακρίσεις είναι ορατές και αντιστοιχούν σε συγκεκριμένες κατευθύνσεις
 - Ο σχεδιασμός του Σχολικού Συστήματος – Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ΓΕΛ – ΕΠΑ.Λ) είναι τόσο παλαιϊκός που θυμίζει έναν πρώιμο κοινωνικό καταμερισμό ανάμεσα στη διανοητική και τη χειρωνακτική εργασία (Παράδειγμα Taylor-” Εσύ δεν είναι ανάγκη να σκέφτεσαι – υπάρχουν άλλοι γι’ αυτό- αλλά να εκτελείς)
-

Γενικά Λύκεια – ΕΠΑ.Λ

- Έχει απαντηθεί ως τώρα το κρίσιμο ερώτημα: Παιδεία και κατάρτιση είναι δύο ασύμβατοι κόσμοι; Είναι ανταγωνιστικοί και αλληλοαναιρούμενοι;
-

Επαληθεύεται στη σημερινή πραγματικότητα η άποψη του γάλλου κοινωνιολόγου Πιερ Μπουρντιέ;

...Το εκπαιδευτικό σύστημα λειτουργεί ως σύστημα επιλογής που ευνοεί τις ανώτερες τάξεις εις βάρος των υπολοίπων...Η τεχνική εκπαίδευση φαινόταν ότι δημιουργήθηκε με σκοπό να προετοιμάσει τους μαθητές για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία ... Ωστόσο, σε πολλές περιπτώσεις η Τεχνική Εκπαίδευση κατέληξε να δέχεται τις αποκλεισμένες από το Λύκειο μάζες παιδιών που προέρχονται από τα λαϊκά και μεσαία στρώματα...

Αν ισχύει, μήπως πρέπει το εκπαιδευτικό σύστημα να το υπερβεί « με τη μέθοδο του μηχανικού, που στηρίζεται στο νόμο της βαρύτητας για να κατασκευάζει ιπτάμενες μηχανές που τον αψηφούν;» (Πιερ Μπουρντιέ)

-
- ❑ Η εισήγηση του Π.Ι. (Ιούνιος 2009) δεν φαίνεται να έχει συναντήσει τη στόχευσή της «...το ΕΠΑ.Λ. θα παρέχει ουσιαστική γενική μόρφωση, επαγγελματική εκπαίδευση με εύρος..επαγγελματική επάρκεια..ώστε οι απόφοιτοι να έχουν την ικανότητα να παρακολουθούν τις εξελίξεις της τεχνολογίας και να προσαρμόζονται στις νέες συνθήκες της αγοράς εργασίας, αποφεύγοντας την ανεργία και τον κοινωνικό αποκλεισμό»
 - Υψηλή στόχευση, απέχουσα από την πραγματικότητα
-

-
- Στην Ελλάδα δεν έχουμε καταφέρει να ξεχωρίσουμε τα επίπεδα και τα επαγγελματικά δικαιώματα που προκύπτουν από την εκπαίδευση (ασαφής ο ορίζοντας, έλλειψη πληροφόρησης, επικαλύψεις)
 - Αλήθεια τι γίνεται με τα Ι.Ε.Κ. ; (αδιαβάθμητα, χωρίς προοπτική πρόσβασης στα Α.Τ.Ε.Ι. κλπ)
 - Συχνά όσοι νομοθετούν μας δίνουν την εντύπωση ότι νομοθετούν για μια πραγματικότητα που δεν γνωρίζουν
 - Η πολυνομία, οι αλλαγές-αυτοσκοπός, ή έλλειψη μακρόπνοων σχεδιασμών : Το σχολείο στην καθημερινότητά του υποφέρει από την ασάφεια, την αποσπασματικότητα, τις παλινδρομήσεις
-

Ο Επαγγελματικός Προσανατολισμός Απαιτείται:

- ❑ Να βοηθάει τον έφηβο να ανακαλύπτει τον εαυτό του
 - ❑ Να εμπεριέχει τα απαραίτητα εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν για την επίτευξη του ζητούμενου
 - ❑ Να ανατίθεται σε εκπαιδευμένους διδάσκοντες στο απαιτητικό αυτό αντικείμενο.
 - ❑ Να πάψει να λειτουργεί ως «μπάλωμα» στο σχολικό πρόγραμμα (συμπλήρωση ωραρίου)
 - ❑ Τι συμβαίνει στην πράξη;
-

Πρόγραμμα Erasmus+ και Ι.Κ.Υ. : Υλοποίηση των νέων σχεδίων

- ❑ Με οδηγό την εμπειρία μας από τις διευρωπαϊκές συμπράξεις και συνεργασίες και αποτιμώντας τα ανεκτίμητα οφέλη που προέκυψαν για τη σχολική εκπαίδευση στη χώρα μας, προσδοκούμε και ελπίζουμε στην ευόδωση των νέων σχεδίων και της επικείμενης προσπάθειας για την υλοποίησή τους.
 - ❑ Θα ήταν επίσης σημαντικό να γίνει αποτίμηση της ανάπτυξης των νέων στοχευμένων προσεγγίσεων διδασκαλίας και μάθησης, καθώς επίσης και αποτίμηση της εφαρμογής τους.
 - ❑ Είναι, κατά τη γνώμη μου, σημαντικό οι αποδεδειγμένα επιτυχημένες δράσεις να υιοθετούνται ως εθνική πρακτική και να μην λειτουργούν απλώς ως παράπλευρες δράσεις που τελειώνουν με το τέλος της χρηματοδότησης
-

-
- Ωστόσο, το πρόβλημα που τίθεται, η σύνδεση εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας με στόχο την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και την αντιμετώπιση του εφιάλτη της ανεργίας δεν θα επιλυθεί αν δεν υπάρξουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις, 'όπως:
 - Εθνική στρατηγική προς αυτή την κατεύθυνση
 - Γενναία και σταθερή χρηματοδότηση των Σχολείων
 - Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών
 - Δημιουργία υποδομών (εργαστήρια, βιβλία, προσομοιωτές κ.α) σε συνδυασμό με την υπάρχουσα παραγωγική παράδοση των τοπικών κοινωνιών
 - Δημιουργία νέων συμβολισμών και αναπαραστάσεων
 - Επανασηματοδότηση της τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης για την αξιοποίηση ταλέντων και έφεσης των μαθητών (Το παιδί έχει έφεση, αξίζει να φοιτήσει στο Τεχνικό)
-

-
- Υποδειγματική και παραδειγματική λειτουργία των Σχολείων, ανάδυση του θετικού, του στέρεου, του αποτελεσματικού, πυροδότηση της έμπνευσης, της δημιουργικότητας, της υπευθυνότητας, της επιτυχίας.

Να κλείσουμε με ένα λόγο του Ποιητή;

**« ...’Όπου δεν ακούγεται αηδόνι, ακούς κοκτέϊλ
μολότωφ»**

Οδυσσέας Ελύτης
